

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت

دانشکده روان شناسی
رشته روان شناس اسلامی
پایان نامه کارشناسی ارشد

ساخت پرسشنامه سلامت جنسی همسران براساس منابع اسلامی و بررسی رابطه آن با رضایت زناشویی و سلامت روان

استاد راهنما

حجت الاسلام دکتر محمد رضا بنیانی

استاد مشاور

دکتر حسن تقیان

دانش پژوه

امیر اکبیا

اسفندماه ۱۴۰۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت

بسمه تعالی

صورت جلسه دفاع پایان نامه

بیتابیدات خداوند متعال و بااستعانت از حضرت ولی عصر (عجل الله تعالی فرجه)

جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد جناب آقای امیر اکبریا رشته: روانشناسی اسلامی گرایش روانشناسی مثبت گرا

تحت عنوان: ساخت پرسشنامه سلامت ذهنی بهسران براساس منابع اسلامی و بررسی رابطی آن با رضایت زناشویی و سلامت روانی

با حضور اساتاد راهنما، اساتاد مشاور و هیأت داوران در مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت در تاریخ ۱۳۰۰/۱۲/۲۳ برگزار گردید و پایان نامه

ایشان با کسب نمره به عدد: ۱۹۷۵ به حروف: نوزده و هفتاد و پنج با درجه عالی پذیرفته شد.

نام و نام خانوادگی	مرتبه علمی	امضاء
مدیر گروه: حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر محمدرضا احمدی	استاد	
استاد راهنما: حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر محمدرضا بنیانی	دانشیار	
استاد مشاور: جناب آقای دکتر حسن تقیان	استاد	
استاد داور: حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر جعفر جدیری	استاد	
نماینده تحصیلات تکمیلی: جناب آقای مصطفی زارعی		

معاون آموزشی مؤسسه
محمدرضا کریمی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت

دانشکده روان‌شناسی
رشته روان‌شناس اسلامی
پایان‌نامه کارشناسی ارشد

ساخت پرسشنامه سلامت جنسی همسران براساس منابع اسلامی و بررسی رابطه آن با رضایت زناشویی و سلامت روان

استاد راهنما

حجت‌الاسلام دکتر محمد رضا بنیانی

استاد مشاور

دکتر حسن تقیان

دانش‌پژوه

امیر اکبیا

اسفندماه ۱۴۰۰

باسمه تعالی

تعهدنامه اصالت پایان نامه

اینجانب **امیر اکبیا** فرزند **جواد** متولد ۱۳۶۸ به شماره شناسنامه ۰۰۱۱۵۳۷۸۵۱ صادره از **تهران** به شماره دانش پژوهی ۹۷۱۱۴۰۰۹ رشته **روان شناسی-گرایش مثبت گرا** متعهد می شوم که مطالب مندرج در این پایان نامه حاصل کار پژوهشی اینجانب است و دستاوردهای پژوهشی همکاران که در این زمینه از آن ها استفاده شده است، مطابق مقررات ارجاع و در فهرست منابع و مآخذ ذکر گردیده است.

این پایان نامه قبلاً برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است. در صورت اثبات تخلف (در هر زمان) مدرک تحصیلی صادرشده توسط مؤسسه از اعتبار ساقط خواهد شد.

نام و نام خانوادگی دانش پژوه

امضاء

بسمه تعالی

حقوق مادی و معنوی پایان نامه

چاپ و انتشار پایان نامه های تحصیلی دانش پژوهان مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت بیانگر بخشی از فعالیت های علمی- پژوهشی مؤسسه است.

این جانب امیر اکبیا دانش پژوه رشته روان شناسی اسلامی- گرایش مثبت گرا، متعهد می گردم که موارد ذیل را در خصوص حقوق مادی و معنوی پایان نامه ام با موضوع:

ساخت پرسشنامه سلامت جنسی همسران براساس منابع اسلامی و بررسی رابطه آن با رضایت زناشویی و سلامت روان

رعایت نمایم و در صورت تخلف از موارد ذیل، کلیه تبعات حقوقی آن بر عهده این جانب خواهد بود:

۱. در صورت اقدام به چاپ پایان نامه، مراتب را قبلاً به صورت کتبی به معاونت پژوهش مؤسسه اطلاع دهم و در صورت تمایل مؤسسه به چاپ پایان نامه به صورت کتاب، اولویت با مؤسسه خواهد بود.

۲. در صورت موافقت معاونت پژوهش با چاپ پایان نامه به صورت کتاب توسط دانش پژوه در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل چاپ گردد:

«کتاب حاضر حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته روان شناسی اسلامی است که در سال ۱۴۰۰ در مؤسسه آموزش عالی اخلاق و تربیت به راهنمایی حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمدرضا بنیانی و مشاوره دکتر حسن تقیان از آن دفاع شده است.

به منظور غنی سازی منابع و مآخذ کتابخانه مؤسسه دو نسخه از آن به کتابخانه و دو نسخه نیز جهت بهره برداری به معاونت پژوهش اهدا خواهد شد.

نام و نام خانوادگی دانش پژوه

امضاء

تخت‌ای ناپخت‌تقدیم به پیشگاه

حضرت فاطمه معصومه

(سلام الله علیها)

با سپاس فراوان از

او که مرا آفرید و فرصت حیات را به من عنایت فرمود.

با تشکر فراوان از

پدر و مادر عزیزم که همواره پشتیبان من در مراحل مختلف زندگی بودند، و همچنین همسرم بزرگوارم که سختی‌ها را تحمل کرده و محیطی سرشار از آرامش را برای من و فرزندم فراهم نمود.

با تقدیر و تشکر از

استاد فرهیخته؛ حجه الاسلام و المسلمین دکتر محمدرضا بنیانی که دلسوزانه و خالصانه در این اثر مرا راهنمایی کردند و بی شک، نگارش این اثر بدون راهنمایی‌های ارزنده ایشان امکان پذیر نبود.

و با سپاس و امتنان از

استاد گرانقدر؛ دکتر حسن تقیان که متواضعانه و با خیرخواهی، هدایت و مشاوره این پژوهش را برعهده گرفتند و با نکته‌های دقیق، راهگشای نگارنده در اتمام و اکمال این اثر بوده‌اند.

چکیده

«سلامت جنسی» یکی از جنبه‌های اصلی سلامت خانوادگی، فردی و اجتماعی است، به این منظور، هدف پژوهش حاضر ساخت پرسشنامه سلامت جنسی همسران براساس منابع اسلامی و بررسی رابطه آن با رضایت زناشویی و سلامت روانی بود.

روش پژوهش از نوع توصیفی-همبستگی، و جامعه آماری کلیه افراد متأهل ایرانی بود. به منظور ساخت پرسشنامه ابتدا گویه‌های آن براساس مولفه‌های سلامت جنسی همسران که توسط بنیانی (۱۳۹۸) تدوین شده بود، طراحی شدند، و سپس روایی محتوایی آن توسط ۱۵ کارشناس خبره، ارزیابی و مورد تأیید قرار گرفت. در نهایت به منظور روایی و پایایی پرسشنامه و همچنین بررسی رابطه آن با رضایت زناشویی و سلامت روانی، به شیوه نمونه گیری دردسترس پرسشنامه در اختیار ۵۸۱ متأهل قرار گرفت. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه سلامت جنسی همسران محقق ساخته، پرسشنامه رضایت جنسی لارسون (۱۹۹۸)، پرسشنامه رضایت زناشویی جدیری (۱۳۸۸)، و پرسشنامه سلامت روانی GHQ بود.

به منظور روایی پرسشنامه، ابتدا تحلیل عاملی تاییدی پژوهش در دو مرحله انجام شد که نتیجه آن پس از حذف سؤالات نامناسب، بیانگر روایی مطلوب پرسشنامه ۳۳ سوالی بود. سپس همبستگی مولفه‌های سلامت جنسی همسران با هم و با کل سازه انجام شد؛ نمره همبستگی کل سلامت جنسی با ریز مولفه‌ها بدین ترتیب بود: سلامت جسمانی $0/310^{**}$ ، سلامت بینشی $0/680^{**}$ ، سلامت عاطفی $0/861^{**}$ ، سلامت $0/919^{**}$ ، که نتیجه همبستگی، مثبت و معنی دار می باشد. سپس به منظور روایی همزمان پرسشنامه، رابطه آن با پرسشنامه رضایت جنسی لارسون، عدد $0/851^{**}$ نشان داد، که نتیجه آن نیز مثبت و معنی دار است. پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه $0/875$ بود. و میزان پایایی به ترتیب برای مؤلفه سلامت جسمانی $0/573$ ، سلامت بینشی $0/637$ ، سلامت عاطفی $0/774$ ، و سلامت رفتاری $0/801$ بود. رابطه سلامت جنسی همسران با رضایت زناشویی با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون، $0/686$ بود که مثبت و معنی دار است. و رابطه سلامت جنسی همسران با سلامت روانی، $0/348-$ بود؛ از آنجایی که پرسشنامه GHQ عدم سلامت روانی را اندازه گیری می کند، رابطه آن‌ها منفی و معنی دار می باشد.

واژگان کلیدی: سلامت جنسی، پرسشنامه سلامت جنسی همسران، رضایت زناشویی، سلامت روانی،

منابع اسلامی

فهرست مطالب

فصل اول: کلیات و مفاهیم.....	۱
۱-۱- مقدمه.....	۲
۲-۱- بیان مسأله.....	۵
۳-۱- اهمیت و ضرورت پژوهش.....	۸
۴-۱- هدف پژوهش.....	۹
۵-۱- سؤالات پژوهش.....	۹
۱-۵-۱- سؤال اصلی.....	۹
۲-۵-۱- سؤال فرعی.....	۹
۶-۱- تعریف مفهومی و عملیاتی اصطلاحات.....	۱۰
۱-۶-۱- سلامت جنسی همسران.....	۱۰
۲-۶-۱- رضایت زناشویی.....	۱۰
۳-۶-۱- سلامت روانی.....	۱۰
۴-۶-۱- پرسشنامه.....	۱۱
۵-۶-۱- منابع اسلامی.....	۱۱
فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه پژوهش.....	۱۲
۱-۲- سلامت جنسی.....	۱۳
۱-۱-۲- اهمیت تمایلات جنسی.....	۱۳
۲-۱-۲- نظریه‌های میل جنسی.....	۱۵
۱-۲-۱-۲- نظریه فروید.....	۱۵
۲-۲-۱-۲- نظریه یونگ.....	۱۷
۳-۲-۱-۲- نظریه آدلر.....	۱۸
۴-۲-۱-۲- نظریه اریک فروم.....	۱۹
۵-۲-۱-۲- نظریه هورنای.....	۲۰
۶-۲-۱-۲- نظریه فرانکل.....	۲۱
۷-۲-۱-۲- نظریه پرلز.....	۲۱
۸-۲-۱-۲- نظریه مزلو.....	۲۲

- ۲۲..... نظریه راجرز. ۹-۲-۱-۲
- ۲۳..... نظریه شناختی. ۱۰-۲-۱-۲
- ۲۳..... نظریه فمینیست‌ها. ۱۱-۲-۱-۲
- ۲۴..... لایه‌های زندگی جنسی. ۳-۱-۲
- ۲۵..... هویت جنسی. ۱-۳-۱-۲
- ۲۶..... نقش جنسی. ۲-۳-۱-۲
- ۲۶..... گرایش جنسی. ۳-۳-۱-۲
- ۲۷..... رفتار جنسی. ۴-۳-۱-۲
- ۲۸..... چرخه پاسخ و عملکرد جنسی. ۴-۱-۲
- ۲۸..... الگوهای پاسخ جنسی. ۱-۴-۱-۲
- ۳۱..... اختلالات جنسی. ۵-۱-۲
- ۳۲..... اختلالات عملکرد جنسی. ۱-۵-۱-۲
- ۳۲..... اختلالات میل و برانگیختگی جنسی. ۲-۵-۱-۲
- ۳۴..... اختلالات ارگاسم. ۳-۵-۱-۲
- ۳۶..... اختلالات درد. ۴-۵-۱-۲
- ۳۶..... اختلال‌های انحراف جنسی. ۵-۵-۱-۲
- ۳۸..... تعریف سلامت جنسی. ۶-۱-۲
- ۴۳..... سلامت جنسی همسران. ۷-۱-۲
- ۴۴..... اسلام و سلامت جنسی. ۸-۱-۲
- ۴۸..... انحرافات جنسی از دیدگاه اسلام. ۱-۸-۱-۲
- ۴۹..... زنا و خیانت جنسی. ۱-۱-۸-۱-۲
- ۵۰..... هم‌جنس‌بازی (لواط و مساحقه). ۲-۱-۸-۱-۲
- ۵۲..... نمایش‌گری. ۳-۱-۸-۱-۲
- ۵۳..... تماشاگری (چشم‌چرانی) و هرزه بینی. ۴-۱-۸-۱-۲
- ۵۳..... خودارضایی (استمناء و استتوها). ۵-۱-۸-۱-۲
- ۵۴..... حیوان‌بازی. ۶-۱-۸-۱-۲
- ۵۵..... آزارگری و آزارخواهی جنسی. ۷-۱-۸-۱-۲
- ۵۶..... رفتارهای ناهماهنگ با جنسیت. ۸-۱-۸-۱-۲

۵۷.....	۲-۱-۸-۱-۹- بچه‌بازی.....
۵۷.....	۲-۱-۸-۱-۱۰- چشم‌چرانی.....
۵۸.....	۲-۱-۹- سلامت جنسی همسران براساس منابع اسلامی.....
۵۸.....	۲-۱-۹- مؤلفه‌های سلامت جنسی همسران بر اساس منابع اسلامی.....
۵۹.....	۲-۱-۹-۱- مؤلفه سلامت‌بدنی.....
۵۹.....	۲-۱-۹-۲- مؤلفه سلامت‌بینشی.....
۶۱.....	۲-۱-۹-۳- مؤلفه سلامت‌عاطفی.....
۶۱.....	۲-۱-۹-۴- مؤلفه سلامت رفتاری.....
۶۴.....	۲-۲- رضایت زناشویی.....
۶۸.....	۲-۳- سلامت روانی.....
۶۹.....	۲-۴- پیشینه.....
۷۰.....	۲-۴-۱- پیشینه خارجی.....
۷۶.....	۲-۴-۲- پیشینه داخلی.....
۸۰.....	۲-۴-۳- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....
۸۲.....	فصل سوم: روش تحقیق.....
۸۳.....	۳-۱- روش تحقیق.....
۸۴.....	۳-۲- جامعه آماری.....
۸۴.....	۳-۴- حجم نمونه.....
۸۵.....	۳-۵- روش نمونه‌گیری.....
۸۶.....	۳-۶- اطلاعات جمعیت‌شناختی و توصیف داده‌ها.....
۸۶.....	۳-۶-۱- جنس.....
۸۶.....	۳-۶-۲- سن.....
۸۷.....	۳-۶-۳- اختلاف سنی با همسر.....
۸۸.....	۳-۶-۴- طول مدت ازدواج.....
۸۹.....	۳-۶-۵- تعداد فرزندان.....
۹۰.....	۳-۶-۶- نسبت با همسر.....
۹۰.....	۳-۶-۷- تحصیلات.....

- ۳-۶-۸- وضعیت اشتغال..... ۹۱
- ۳-۷-۷- ابزار پژوهش..... ۹۲
- ۳-۷-۱- پرسشنامه سلامت جنسی همسران..... ۹۲
- ۳-۷-۲- پرسشنامه رضایت جنسی لارسون..... ۹۳
- ۳-۷-۳- پرسشنامه رضایت زناشویی جدیری..... ۹۴
- ۳-۷-۴- پرسشنامه سلامت روانی GHQ..... ۹۵
- ۳-۸-۸- مراحل ساخت پرسشنامه سلامت جنسی همسران براساس منابع اسلامی..... ۹۶
- ۳-۸-۱- شناسایی مولفه‌های سلامت جنسی همسران براساس منابع اسلامی..... ۹۶
- ۳-۸-۲- طراحی سؤالات پرسشنامه سلامت جنسی همسران بر اساس منابع اسلامی..... ۹۷
- ۳-۸-۳- بررسی روایی محتوایی و صوری پرسشنامه سلامت جنسی همسران بر اساس منابع اسلامی..... ۹۷
- ۳-۸-۴- اجرای پرسشنامه..... ۱۰۰
- ۳-۸-۵- بررسی روایی و پایایی پرسشنامه سلامت جنسی همسران براساس منابع اسلامی..... ۱۰۰
- ۳-۸-۶- بررسی روایی هم‌زمان..... ۱۰۱
- ۳-۸-۷- بررسی پایایی پرسشنامه..... ۱۰۱
- ۳-۸-۷-۱- بررسی پایایی از روش همسانی درونی..... ۱۰۲
- ۳-۸-۸- شیوه نمره‌گذاری..... ۱۰۲
- ۳-۹- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها..... ۱۰۳
- ۳-۱۰- ملاحظات اخلاقی پژوهش..... ۱۰۳
- فصل چهارم: یافته‌های پژوهش..... ۱۰۵
- ۴-۱- تحلیل داده‌های مرتبط با پرسش‌های پژوهش..... ۱۰۶
- ۴-۱-۱- تحلیل داده‌های مربوط به پرسش اصلی پژوهش..... ۱۰۶
- ۴-۱-۱-۱- روایی محتوایی و صوری گویه‌ها..... ۱۰۶
- ۴-۱-۱-۲- روایی سازه پرسشنامه..... ۱۰۶
- ۴-۱-۲-۱- تحلیل عاملی مرتبه اول مؤلفه «سلامت جسمی»..... ۱۰۷
- ۴-۱-۲-۲- تحلیل عاملی مرتبه اول مؤلفه «سلامت بینشی»..... ۱۰۷
- ۴-۱-۲-۳- تحلیل عاملی مرتبه اول مؤلفه «سلامت عاطفی»..... ۱۰۸

۱۰۹	۴-۱-۱-۲-۴- تحلیل عاملی مرتبه اول مؤلفه «سلامت رفتاری».....
۱۱۰	۴-۱-۱-۲-۵- تحلیل عاملی مرتبه دوم کل سازه سلامت جنسی همسران بر اساس منابع اسلامی.....
۱۱۲	۴-۱-۱-۲-۶- همبستگی زیرمقیاس‌ها.....
۱۱۳	۴-۱-۱-۲-۷- روائی هم‌زمان.....
۱۱۳	۴-۱-۱-۳- پایائی پرسشنامه.....
۱۱۶	۴-۲- تحلیل داده‌های مربوط به پرسش دوم پژوهش.....
۱۱۷	۴-۲-۱- بررسی رابطه بین سلامت جنسی همسران و رضایت زناشویی و سلامت روانی ..
۱۱۹	فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری.....
۱۲۰	۵-۱- تفسیر نتایج مربوط به پرسش اصلی پژوهش.....
۱۳۶	۵-۲- تفسیر نتایج مربوط به پرسش فرعی پژوهش.....
۱۳۸	۵-۳- نتیجه‌گیری.....
۱۴۰	۵-۴- محدودیت‌های پژوهش.....
۱۴۰	۵-۵- پیشنهادهای پژوهشی.....
۱۴۱	۵-۶- پیشنهادهای کاربردی.....
۱۴۲	فهرست منابع.....
۱۴۲	منابع فارسی.....
۱۵۴	منابع عربی.....
۱۵۵	منابع انگلیسی.....

فهرست جداول

۴۲	جدول ۱-۲: ابعاد شامل در فهم سلامت جنسی؛ توسعه داده شده براساس مباحث مفهومی گرینبرگ و همکاران.....
۸۶	جدول ۱-۳- جنسیت شرکت کنندگان.....
۸۶	جدول ۲-۳- سن شرکت کنندگان.....
۸۷	جدول ۳-۳- سن همسر شرکت کنندگان.....
۸۷	جدول ۴-۳- اختلاف سنی با همسر شرکت کنندگان.....

- جدول ۳-۵- طول مدت ازدواج شرکت کنندگان..... ۸۸
- جدول ۳-۶- تعداد فرزندان شرکت کنندگان..... ۸۹
- جدول ۳-۷- نسبت با همسر..... ۹۰
- جدول ۳-۸- تحصیلات حوزوی شرکت کنندگان..... ۹۰
- جدول ۳-۹- تحصیلات کلاسیک شرکت کنندگان..... ۹۱
- جدول ۳-۱۰- وضعیت شرکت کنندگان..... ۹۲
- جدول ۳-۱۱- توزیع سؤالات پرسشنامه رضایت جنسی لارسون..... ۹۳
- جدول ۳-۱۲- توزیع سؤالات پرسشنامه رضایت زناشویی جدیری..... ۹۴
- جدول ۳-۱۳- توزیع سؤالات پرسشنامه سلامت روانی GHQ..... ۹۵
- جدول ۳-۱۴- جدول تصمیم گیری در مورد CVR..... ۹۸
- جدول ۳-۱۵- نتایج بررسی روایی محتوایی گویه‌ها..... ۹۹
- جدول ۴-۱- جدول شاخص‌های برازش مدل تحلیل عاملی مرتبه اول مؤلفه بینشی..... ۱۰۸
- جدول ۴-۲- شاخص‌های برازش مدل تحلیل عاملی مرتبه اول مؤلفه سلامت عاطفی..... ۱۰۹
- جدول ۴-۳- جدول شاخص‌های برازش مدل تحلیل عاملی مرتبه اول مؤلفه سلامت رفتاری.. ۱۱۰
- جدول ۴-۴- جدول شاخص‌های برازش مدل تحلیل عاملی مرتبه دوم کل سازه..... ۱۱۲
- جدول ۴-۵- ماتریس همبستگی مولفه‌های سلامت جنسی همسران..... ۱۱۲
- جدول ۴-۶- ماتریس همبستگی سلامت جنسی همسران و رضایت جنسی لارسون..... ۱۱۳
- جدول ۴-۷- پایایی مولفه‌ها و کل پرسشنامه سلامت جنسی همسران..... ۱۱۳
- جدول ۴-۸- خروجی تحلیل عاملی..... ۱۱۴
- جدول ۴-۹- ضرایب همبستگی بین سلامت جنسی همسران و رضایت زناشویی..... ۱۱۷
- جدول ۴-۱۰- ضرایب همبستگی بین سلامت جنسی همسران و سلامت روانی..... ۱۱۷

فهرست اشکال و نمودارها

- شکل ۴-۱- نمودار مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول مؤلفه « سلامت جسمی » ۱۰۷
- شکل ۴-۲- نمودار مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول مؤلفه « سلامت بینشی » ۱۰۸
- شکل ۴-۳- نمودار مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول مؤلفه « سلامت عاطفی » ۱۰۹
- شکل ۴-۴- نمودار مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول مؤلفه « سلامت رفتاری » ۱۱۰
- شکل ۴-۵- نمودار مقادیر t تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول کل سازه سلامت جنسی همسران بر اساس منابع اسلامی ۱۱۱